

Poročila

Partnerstvo – nov izziv za pedagoške delavce na področju raziskovanja in učenja

Spomladi leta 2006 je Ministrstvo za šolstvo in šport znova razpisalo Projekt Partnerstvo fakultet in šol, ki ga sofinancira Evropski socialni sklad. Med institucijami, ki so se prijavile na razpis in tudi dobile posamezni model projekta Partnerstvo, je tudi Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta Koper, ki sedaj izvaja dva modela projekta: o profesionalnem razvoju in o raziskovanju.

Namen besedila pa je predstaviti projekt Partnerstvo, ki poteka na Univerzi na Primorskem, Pedagoški fakulteti Koper, posebno njegov Model IV, ki je namenjen raziskovanju. Cilj našega modela projekta je ne le razvijati vlogo učitelja raziskovalca, ki jo je v Veliki Britaniji vpeljal Stenhouse, razvijali pa so jo Elliot, Adelman in drugi, temveč razvijati vlogo raziskovanja tudi v smeri profesionalnega, osebnostnega in poklicnega razvoja, ali širše – vseživljenjskega učenja. V tej smeri delamo poleg avtorice besedila Mara Cotič, Andreja Istenič Starčič, Vida Medved Udovič, Eda Patru, Staš Bevc, z administrativno podporo pa nas poleg drugega osebja s Pedagoške fakultete Koper najbolj podpira Nenad Jović.

Temeljna izhodišča modela, ki poteka na Univerzi na Primorskem, pedagoški fakulteti Koper, predstavljamo s sliko.

*PARTNERSTVO FAKULTET IN ŠOL:
MODEL IV,
Univerza na Primorskem,
Pedagoška fakulteta Koper*

Slika 1: Temeljna izhodišča modela projekta

Preglejmo navedena izhodišča.

1. Osnova je povezovanje, partnerstvo ali sodelovanje. To sodelovanje ne zajema le sodelovanja med fakulteto in vključenimi institucijami, pač pa tudi sodelovanje med samimi institucijami ter sodelovanje znotraj posamezne institucije. V ta namen so bile oblikovane tri mreže povezav. Eno mrežo povezav predstavlja povezava med Pedagoško fakulteto Koper in vključenimi vzgojno-izobraževalnimi zavodi, drugo povezava med vključenimi zavodi in tretjo povezava znotraj posameznega zavoda. Glede vključenih vzgojno-izobraževalnih zavodov naj omenimo le to, da v modelu pogrešamo kakšno srednjo ali višjo strokovno šolo. So pa zanimive povezave znotraj vzgojno-izobraževalnih zavodov ali raziskovalni timi, v katere niso vključeni le razredni učitelji, pač pa tudi predmetni učitelji, vzgojiteljice, strokovni delavci in ponekod tudi ravnateljica ali ravnatelj ali pa njihov pomočnik ali pomočnica.
2. Ker je ena izmed prioritet Evropske unije uporaba sodobne tehnologije, naj bi povezave med navedenimi mrežami ne potekale le v obliki tradicionalne neposredne komunikacije, ampak tudi virtualno, s pomočjo sodobne tehnologije. V ta namen smo oblikovali posebno spletno stran, na kateri se zbira vse gradivo, poročila in ki omogoča medsebojno elektronsko komuniciranje. Za uporabo sodobne tehnologije so se strokovni delavci tudi usposobili.
3. Na vseh treh ravneh povezav poteka sodelovalno učenje, ki podpira profesionalni in osebni razvoj udeležencev. Sodelovalno učenje je nadgradnja individualnega učenja in daje za naš model projekta uporabnejše in trajnejše znanje, pomeni pa tudi možnost neformalnega učenja ter preverjanja in dopolnjevanja individualno pridobljenega znanja.
4. Naslednje izhodišče je učenje v procesu raziskovanja. Pojem znanstvenega raziskovanja, ki se uporablja pri nas kot ustvarjalno in sistematično delo, ki prispeva k povečanju znanja ter uporabi tega znanja, smo razširili.

V naši šolski praksi je raziskovanje znano bolj kot strategija pouka. Morda pa se premalo zavedamo, da učitelji ne morejo v pouk vključiti raziskovanja, če nimajo sami nobenih izkušenj z njim. Zato se seveda globoko strinjam s splošno razširjenim mnenjem, da morajo imeti učitelji tudi spretnosti ali zmožnosti, in ne le znanja s področja, ki ga želijo posredovati svojim učencem, ali še širše z uporabo sodobnega izraza – kompetence za področje raziskovanja. To pomeni, da naj se učitelji sami preizkusijo v raziskovanju, in to ne le v teoretičnih raziskavah, ampak oz. predvsem z raziskovanjem prakse.

Poleg uspešnejšega uvajanja učencev v raziskovanje pa je raziskovanje tudi proces učenja.

Raziskovanje razumemo tudi kot eno izmed strategij učenja, ki močno vpliva na profesionalno delo in življenje strokovnih delavcev ter jih tudi motivira za razvoj njihove profesionalnosti. Da to podkrepimo, uporabimo Schönove besede, ko je navedel, da ko praktik postane raziskovalec, se vključi v nepretrgani proces samoizobraževanja ali – lahko bi uporabili tudi pojem iz evropskega dokumenta – da je vključen v proces vseživljenjskega učenja.

Schönove besede povezujejo raziskovanje s profesionalnim učenjem ali profesionalnim razvojem. Čeprav se uporabljajo različni pojmi, kot so tudi stalni profesionalni razvoj, profesionalna rast ipd., je v ospredju vedno učenje, ki poteka na različne načine, ob različnih priložnostih in času, pogosto neformalno, v bolj sproščajočem okolju in katerega izid je trajnejše in bolj celostno znanje, ki vpliva tako na posameznikov profesionalni kot tudi osebnostni razvoj. V projektu želimo poudariti vsaj povezavo profesionalnega in osebnostnega razvoja, čeprav bi lahko učenje razumeli tudi širše, z vključitvijo še drugih sestavin.

5. Na razvoju komunikacije je tudi poudarek našega modela projekta. Ne le razvoj sodobne ali posredne komunikacije s pomočjo IKT, pač pa tudi tradicionalne govorne in pisne komunikacije. Vemo, da imajo pedagoški delavci dobro razvite govorne spretnosti, veliko manj pa posredne komunikacijske spretnosti s pomočjo IKT in tradicionalne pisne spretnosti zapisovanja in predstavljanja rezultatov dela. Zato namenjamo v projektu posebno pozornost razvijanju pisnih spretnosti strokovnih delavcev, zapisovanju rezultatov raziskav in njihovemu predstavljanju.

Da bi raziskovanje čim nazorneje predstavili in tudi popularizirali, smo oblikovali brošuro z naslovom Raziskovalni izzivi v pedagoški praksi (Koper, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta 2006), ki strnjeno predstavlja vse stopnje raziskovalnega procesa pa tudi mnenja udeležencev, kaj je zanje raziskovanje. V kratkem pa bo natisnjen tudi plakat z naslovom Raziskovanje za sodelovanje.

Čeprav se je veliko strokovnih delavcev odločilo za sodelovanje v projektu na pobudo vodstva šole, posebno ravnateljev, in je v začetku nekatere bolj pritegnila zunanja motivacija – možnost pridobitve določenega števila točk za napredovanje, pa upamo, da bo vedno bolj prihajala v ospredje tudi notranja motivacija, ki jo sprožajo otroška radovednost pri iskanju informacij ter poklicne težnje po čim ustrežnejšem predstavljanju rezultatov raziskave širši strokovni in kritični javnosti. Da so udeleženci iz partnerskih zavodov zadovoljni s potekom projekta in izvedbo v Kopru, kažejo tudi sprotne evalvacije, pri katerih dejavno sodelujejo študentje, predvsem študentke Pedagoške fakultete Koper.

Dr. Majda Cencič